3
Vragenuur: Vragen Van Raak

Aan de orde is **het mondelinge vragenuur**, overeenkomstig artikel 136 van het Reglement van Orde.

Vragen van het lid Van Raak aan de minister-president, minister van Algemene Zaken over **het uitlekken van de stukken voor Prinsjesdag**.

☐

De heer **Van Raak** (SP):
Voorzitter. Komende vrijdagmiddag krijgen alle politieke partijen hier in de Kamer twee USB-stickjes met daarop de plannen voor Prinsjesdag. Dat gebeurt onder embargo; wij moeten tekenen voor ontvangst en tot Prinsjesdag moeten wij onze mond houden. Afgelopen donderdag heeft de regering alle plannen, de hele Miljoenennota, gelekt naar de media. Waarom vindt de minister-president RTL Nieuws belangrijker dan de Tweede Kamer? Er zat bij die Miljoenennota een persbericht van de Partij van de Arbeid of een van de VVD.

Wij moeten altijd onze mond houden, want als er iets uitlekt, zegt de minister-president dreigend, zit straks op Prinsjesdag bij de Troonrede de Koning in zijn hemd. Welnu, de Koning kan zijn jasje thuis laten, maar dat is niet onze schuld; het is weer de schuld van de regering. Daarom vraag ik de premier: waarom vindt hij Frits Wester belangrijker dan de Koning? Waarom zet hij niet alleen de regering, maar de hele politiek in zijn hemd? Ik vind dat wij als Tweede Kamer onszelf serieus moeten nemen. Wij kunnen niet straks onder embargo USB-stickjes ontvangen en onze mond houden tot Prinsjesdag, terwijl de regering de plannen rondstrooit in de media. Daarom vraag ik de minister-president: toon een klein beetje respect voor deze Kamer en stuur na afloop van dit vragenuurtje per direct alle stukken, alle begrotingen naar de Tweede Kamer.

☐

Minister **Rutte**:
Voorzitter. Laat ik allereerst zeggen dat ik het bijzonder betreur dat er lekkages hebben plaatsgevonden van de mogelijke inhoud van delen van de begrotingsstukken. Ik wil daar van mijn kant geen misverstand over laten bestaan. Dit voorjaar is er opnieuw overleg geweest met de Eerste Kamer en de Tweede Kamer over de openbaarmaking, de bekendmaking, van de stukken aan de Kamer. In het bijzonder is toen afgesproken dat op de vrijdag voor Prinsjesdag de Prinsjesdagstukken onder embargo worden verstrekt, zodat wij de Algemene Politieke Beschouwingen direct aansluitend aan Prinsjesdag kunnen hebben en er geen week tussen hoeft te zitten, zoals het geval zou zijn als de stukken pas later aan de Kamer zouden worden verstrekt, onder embargo of openbaar.

De Prinsjesdagstukken worden op Prinsjesdag zelf openbaar gemaakt. Waarom niet eerder? Wij hebben daar eerder over gesproken. Er zijn vele redenen voor. Er is gesuggereerd om de hoofdstukken bekend te maken als een begrotingshoofdstuk is afgerond, maar dat gaat niet, zo heb ik toegelicht, omdat de presentatie van de begrotingen in samenhang moet plaatsvinden, omdat tussen begrotingen nog kan worden geschoven tijdens de besluitvorming.

De Grondwet is duidelijk. Daarin staat dat de indiening van de algemene begrotingswetten plaatsvindt op de derde dinsdag in september. Inmiddels heb ik wel enige ervaring met dat lekken. Ik ben tot de conclusie gekomen dat er geen ideaal model is voor openbaarmaking van de stukken. Er zijn verschillende varianten beproefd de afgelopen jaren. Iedere keer is gebleken dat ook die varianten weer op problemen stuitten. De belangrijkste reden is dat, toen vorige week vermeende informatie naar buiten kwam, het begrotingsproces nog niet eens was afgerond. Die dagen werd er nog voor honderden miljoenen gedetailleerd verder gewerkt aan de begroting. Dat gaat deze week nog door.

De heer **Van Raak** (SP):
Het probleem ligt niet bij de Tweede Kamer. Het probleem is niet de Grondwet. Het is probleem is niet of de begroting wel of niet klaar is. Het probleem is dat de regering de begroting laat uitlekken. Dat is het grote probleem. Als de minister-president zegt "ik vind het ook heel erg", moet je niet alleen naar zijn woorden luisteren, maar vooral ook naar zijn daden kijken. Als hier in de Tweede Kamer gevoelige en geheime informatie wordt gelekt, gaat de Voorzitter een serieus onderzoek instellen. Dat heb ik de minister-president nog nooit horen zeggen of doen. Hij zegt alleen: ik vind het ook heel erg en wij gaan eens kijken. Dit is echter een affront tegenover de Koning en een affront tegenover de Kamer. Hiermee neemt de minister-president de Kamer niet serieus. Dus de minister-president stuurt die stukken gewoon vanmiddag naar de Kamer met een briefje en een mededeling. Op dat briefje staat: "Sorry, ontzettend sorry! Ik ga een serieus onderzoek doen om de onderste steen boven te halen, zodat ik weet of het lek bij de Partij van de Arbeid, bij de VVD, bij het ministerie van Financiën, bij mijn eigen ministerie of bij mijn campagneteam zit. Ik weet dat nu niet." Dat mag de minister-president lekker uit gaan zoeken!

Minister **Rutte**:
Mede in het belang van de tijd verwijs ik naar het antwoord dat ik heb gegeven op de eerste vragen van de heer Van Raak, ...

De heer **Van Raak** (SP):
Dit is een affront tegenover de Kamer!

Minister **Rutte**:
... maar laat ik op een paar specifieke punten ingaan. De heer Van Raak vraagt onder andere of ik een onderzoek wil instellen. Laat ik daar nader op ingaan. Wij hebben daar vorig jaar ook over gesproken. Ik heb toen gezegd waarom ik daar geen voorstander van ben. Een onderzoek kan van belang zijn, maar in dit geval is de kring waarbinnen de informatie is verspreid, zo ruim dat een onderzoek naar redelijke verwachting even kostbaar als vruchteloos zal zijn. Dat heb ik hier vorig jaar ook betoogd. Ik ben dus tegen zo'n onderzoek. Daarom wordt er ook niet verzocht om een strafrechtelijk onderzoek.

Ik heb net gewezen op een aantal argumenten die tussen de Kamers en mijzelf zijn besproken over de manier waarop de stukken openbaar worden gemaakt: eerst aanstaande vrijdag onder embargo en op Prinsjesdag met een normale openbaarmaking. Ik mag daar niet verwijzen, dus ik zal de

argumenten heel kort herhalen. Het begrotingsproces was vorige week nog niet afgerond en is pas begin deze week helemaal tot afronding gekomen. De presentatie van de begrotingen in samenhang is van belang, waardoor je begrotingen niet apart naar buiten kunt brengen. Ook dat argument is namelijk gebruikt: breng een begroting naar buiten zodra die af is. De Grondwet heb ik eveneens genoemd. Welke manier van openbaarmaking van de stukken je ook kiest, in mijn ervaring blijft er altijd een heel groot lekrisico aanwezig.

De **voorzitter**:
Over de tijd hoeft u zich echt geen zorgen te maken. Daar ga ik over.

Minister **Rutte**:
Heel goed.

De heer **Van Raak** (SP):
De minister-president dwingt ons om onze mond te houden, maar intussen lekt het ministerie of de regering naar de media. En wat zegt de minister-president hier in deze Kamer? "U kunt de boom in!" Dat is een affront tegenover de Tweede Kamer, opnieuw. Ik zal straks bij de regeling gewoon aan een meerderheid van deze Kamer vragen welke fracties de Tweede Kamer serieus nemen en welke niet. Dan zullen we de minister-president gewoon dwingen om de begrotingsstukken openbaar te maken.

Ik heb nog een ander punt, waar de minister-president ook iets aan kan doen. Straks op Prinsjesdag krijgen wij de Troonrede. Daarna komt de minister van Financiën, die nu achter de minister-president zit, de Miljoenennota aan ons aanbieden die vorige week dinsdag is gelekt. Dat wordt helemaal een circus! Daarom verzoek ik de minister-president niet alleen om die stukken openbaar te maken, maar ook om af te zien van het circus hier met de minister van Financiën, die straks blijmoedig stukken aan de Tweede Kamer komt aanbieden die al lang en breed, al anderhalve week eerder, naar de media zijn gelekt.

Minister **Rutte**:
Ik ben tegen het eerste verzoek. Het tweede verzoek aan het kabinet, om de minister van Financiën met het koffertje wel of niet te ontvangen, is natuurlijk een zaak van de Kamer. Als de Kamer dat op prijs stelt, is de minister van Financiën vanzelfsprekend beschikbaar om traditiegetrouw het koffertje aan te bieden.

De heer **Kuzu** (Groep Kuzu/Öztürk):
Er wordt vanuit de kringen van het kabinet gelekt over Prinsjesdag. Dat is een jaarlijks terugkerend ritueel. Wij zien dat dit breder speelt. Vandaag lazen wij bijvoorbeeld in De Telegraaf dat er werd gelekt uit het Presidium. Is dat niet het spel van politiek Den Haag, dat er constant allerlei stukken over en weer worden gelekt? Ik hoor de minister-president heel weinig zeggen over de manier waarop dit essentiële probleem, dat het vertrouwen tussen verschillende entiteiten aantast, voorkomen kan worden.

Minister **Rutte**:
Over het Presidium ga ik vanzelfsprekend niet, maar over het kabinet wel. Ik heb in mijn eerste reactie op de heer Van Raak ook gezegd dat ik dit zeer betreur. Het is een terugkerend, maar buitengewoon te betreuren fenomeen dat zich al een aantal jaren voordoet. Welke manier je ook kiest om de stukken onder embargo aan de Kamer te verstrekken, mijn overtuiging is inmiddels dat de kans heel groot is dat er weer een methode wordt gevonden om op onderdelen vermeende informatie naar buiten te brengen. Ik onderstreep "vermeend", want wat van die informatie klopt, zal nog moeten blijken. Dat zullen wij volgende week dinsdag zien.

De **voorzitter**:
Ik dank de minister-president voor zijn antwoorden.